

De toekomst van de arbeidsmarkt en zzp-dienstverleners

Commissie Regulering van Werk presenteert eindrapport

Het kan u niet zijn ontgaan: vandaag presenteert de Commissie Regulering van Werk, ook wel Commissie Borstlap genoemd, haar eindrapport. In zes vragen en antwoorden, geven wij u de belangrijkste informatie.

1. Wat vindt het Platform zzp-dienstverleners van de aanbevelingen van de Commissie Regulering van Werk?

Het Platform zet zich in voor een betere zzp-markt en het goed organiseren van de inhuur van zzp'ers. De aanbevelingen van de commissie bevatten een aantal elementen die hieraan zullen bijdragen. De aandacht voor het belang van duurzame (arbeids-)relaties, aandacht voor scholing en ontwikkeling, een heldere scheiding tussen zzp'er, werknemer en uitzendkracht, toekomstbestendige sociale zekerheid, regulering van de platformbedrijven, om er een paar te noemen.

Als het daarbij zou blijven, waren we blij geweest. Maar daar stopt het niet. De commissie pleit voor een veel ruimere definitie van werknemer en gezagrelatie waardoor interim-opdrachten door zzp'ers de facto onmogelijk zouden worden. Voor ons staat het werk en de werkende voorop. Zzp-dienstverleners willen zzp'ers én opdrachtgevers helpen om hun ambities te realiseren. Helaas heeft de Commissie hier geen oog voor. Sterker nog, wij vinden het stuitend dat er geen enkele manier waardering is voor de waarde van al het werk dat door de 1 miljoen zzp'ers in Nederland wordt verricht. Er wordt puur vanuit de contractvorm geredeneerd met de vaste arbeidsovereenkomst als norm, uitzenden alleen als het echt niet anders kan en er voor zzp'ers amper iets overblijft.

De toegevoegde waarde van zzp-bemiddelaars voor het op een verantwoorde manier organiseren van inhuur van zzp'ers, wordt niet erkend door de Commissie. Driehoeksrelaties worden alleen genoemd in relatie tot het oneigenlijk gebruik ervan (wat dat dan ook mag zijn) en de uitwassen van de platformeconomie. En dat staat wel heel ver af van de arbeidsmarkt van vandaag. Een gemiste kans!

2. Waar komt het rapport in het kort op neer?

Kort en bondig is de Commissie van mening dat de huidige wetten en regels economische en sociale vooruitgang afremmen en dat de bakens verzet moeten worden. Volgens de Commissie moet het stelsel van contracten overzichtelijker worden, dus alleen nog maar werknemers, uitzendkrachten en zzp'ers en geen tussenvormen meer. Ook wil de Commissie dat alle werkenden bijdragen aan het fundament van de sociale zekerheid. Langdurige en wederkerige arbeidsrelaties moeten worden bevorderd en flexibele arbeid mag alleen nog maar bij uitzondering.

3. Waarom is dit zo'n belangrijke commissie?

Het kabinet heeft deze onafhankelijke Commissie ingesteld en gevraagd om uit te zoeken of de huidige wet- en regelgeving toegesneden is op toekomstige behoeften en omstandigheden van de arbeidsmarkt. Het huidige en vorige kabinetten hebben van alles geprobeerd om de arbeidsmarkt beter in balans te brengen. Tot nu toe is het ei van Columbus nog niet gevonden. Aan de Commissie daarom de uitdagende opdracht om het arbeidsrecht, sociaal zekerheidsrecht, fiscaliteit en regelingen voor een leven lang ontwikkelen in onderlinge samenhang te bezien en met aanbevelingen te komen voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

4. Wat vindt de Commissie van zpp'ers?

Volgens de Commissie is het onderscheid tussen zelfstandigen en “onzelfstandigen” onduidelijker geworden, want werknemers hebben steeds meer autonomie en vrijheid gekregen. Hierdoor wordt shoppen aantrekkelijk. Want waarom kiezen voor loondienst als zpp-en netto meer oplevert voor beide partijen? Op lange termijn is dit onwenselijk, voor het individu en voor de samenleving als geheel.

Daarom stelt de Commissie voor om de definitie van een gezag relatie op te rekken, zodat iedereen die een zpp-opdracht wil doen bij een organisatie er onder valt. Ook wil de Commissie de fiscale verschillen met werknemers verkleinen en verplichte afdekking van basale risico's als arbeidsongeschiktheid. Op deze manier neemt de druk op de afbakening tussen zpp'ers en werknemers af, oftewel een veel grotere groep moet verplicht via een arbeidsovereenkomst werken.

In aanvulling hierop doet de Commissie nog een aantal aanbevelingen: modernisering van het gezag criterium en uniformiteit tussen arbeidsrecht, fiscaal recht en sociale zekerheid. De Commissie is geen voorstander van de opt-out mogelijkheid voor sociale zekerheid, vanwege het gevaar dat de zwakkeren op de arbeidsmarkt gedwongen worden te kiezen voor een opt-out. En ook niet van het minimumtarief, vanwege de gedetailleerde administratie die hierbij noodzakelijk is gecombineerd met gebrekkige handhavingsmogelijkheden. Volgens de Commissie blijft er na doorvoering van al voorgestelde aanbevelingen nog voldoende ruimte over echte zelfstandigen over. Dat betwijfelen wij.

5. En van bemiddelaars?

Een belangrijke aanbeveling van de Commissie is om oneigenlijk gebruik van driehoeksrelaties tegen te gaan. In de beleving van de Commissie is er uitsluitend plek voor de zuivere uitzendovereenkomst. Over bemiddeling overweegt de Commissie dat bij echte bemiddeling de bemiddelaar vraag en aanbod samenbrengt en er dan tussenuit piept. Echter, bij veel digitale platforms, loopt administratie via het platform en is het platform daardoor betrokken bij de uitvoering van het werk. Volgens de Commissie zouden platforms meer verantwoordelijkheid op zich moeten nemen, door voor digitale platforms een verplichte afdracht van belastingen en premies in te stellen. De Commissie beveelt ook aan om te onderzoeken of digitale platforms ook verplicht kunnen worden om belastingen voor zpp'ers te betalen. Door deze maatregelen en de voorgestelde verruiming van de arbeidsovereenkomst wordt de rol van bemiddelaars verregaand gemarginaliseerd. Een onwenselijke uitkomst, volgens ons.

6. Wat heb ik zelf aan dit rapport?

De Commissie schrijft zelf al dat ze geen beleid maken, maar beleidsmakers adviseren. Voor u verandert er vooralsnog weinig. Het rapport biedt op grote lijnen een aantal opties voor de toekomst, waar we ons als Platform grotendeels in kunnen vinden. Maar zoals zo vaak, zit de duivel in de details. Neem bijvoorbeeld het onderscheid tussen een digitaal platform en een zpp-dienstverlener. De deelnemers van het platform maken allemaal gebruik van digitale systemen, maar willen zonder uitzondering waarde en betekenis toevoegen in hun duurzame relaties met opdrachtgevers en zpp'ers. Waar ligt de grens tussen een disruptief platform en een dienstverlener pur sang? Een andere lastige vraag blijft wat een ideale definitie van een gezagsverhouding is. Hier hebben al veel mensen zich over gebogen. Conclusie, de klus is nog niet af. Maar het zou een stap vooruit zijn als het rapport ertoe leidt dat in arbeidsmarktland overeenstemming komt over de grote lijnen, dan kunnen we samen aan de slag met de uitwerking daarvan. Het is de vraag of het zo zal gaan. Vrijwel alle aanbevelingen zijn tegen het zere been van werkgeversorganisaties, vakbonden, de uitzendbranche en niet te vergeten de zpp-markt.